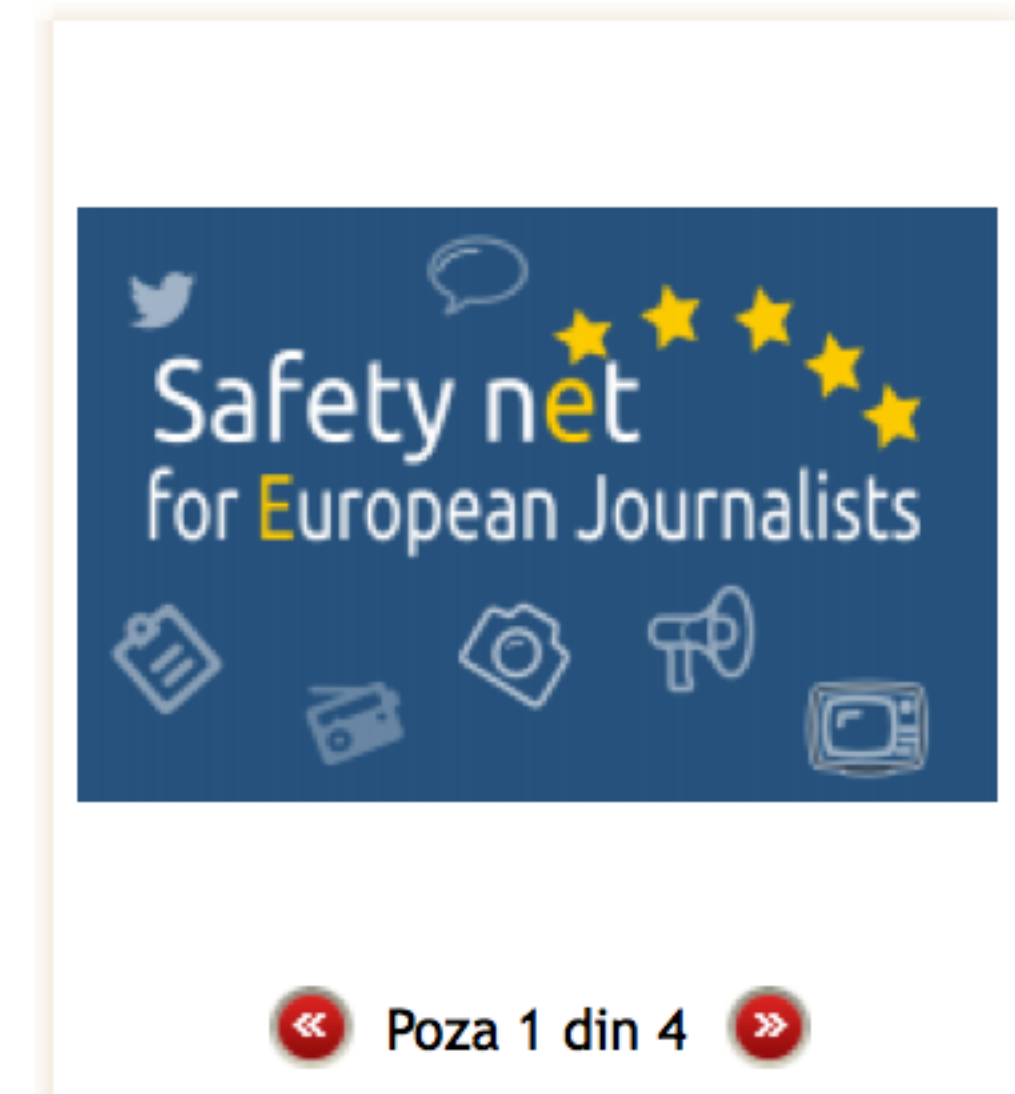


Tweet 0 Mi piace 1 Share +1 0



Poza 1 din 4

Dragan JANIC | La fața locului

Privatizarea mass-media în Serbia

Serbia a adoptat noi reglementări în ceea ce privește monopolul statului asupra mass-media. ONG-urile care se ocupă de mass-media au salutat noua legislație introdusă la presiunea Bruxelles-ului.

Noua legislație privind presa, adoptată de curînd de către parlamentul Serbiei ca măsură de urgență, asigură un cadru legal

propice pentru acest domeniu - sînt de părere asociațiile media și majoritatea experților din domeniu.

Cu această decizie a luat astfel sfîrșit îndelungata bătălie dusă de către ONG-urile care se ocupă de libertatea presei, ONG-uri sprijinite de Bruxelles și diferitele guverne ale Serbiei.

Noul cadru legal conține Legea Informației Publice și Legea privind Serviciul public. Noile reglementări prevăd ca, de la data de 1 iulie 2015, statul să se retragă de la conducerea și deținerea trusturilor media și să înceteze finanțarea presei din bugetul public. Bani pentru a finanța posturile naționale publice (Radioteleviziunea Serbiei, RTS, și Radioteleviziunea Vojvodina, RTV) vor fi strînși prin colectarea unor taxe speciale.

Problema care se pune pînă acum se referea la instrumentele pe care statul le folosea pentru a influența politica editorială a presei. Asociațiile care se ocupă de libertatea presei au militat, pe de o parte, pentru reducerea acestei arii de influență a statului asupra mass-media, prin îndepărtarea totală a dreptului său de proprietate asupra presei, iar pe de alta, au dorit să introducă mecanisme prin care să transparentizeze resursele investite pentru alcătuirea agendei publice de către primării, municipalitate, autoritățile din provincia autonomă Vojvodina și ale Republicii Serbia. Cel puțin, în ceea ce privește prevederile legale, eforturile au fost răsplătite.

În afara faptului că asociațiile media s-au unit și au acționat împreună, o contribuție semnificativă pentru aprobarea legii a venit de la Bruxelles. Pentru că Serbia a început negocierile în vederea aderării la Uniunea Europeană, Bruxelles-ul a stabilit că unul dintre criteriile de bază pentru procesul de aderare este libertatea presei și restructurarea peisajului mass-media din Serbia. Fără „sugestiile” Uniunii Europene, este mai mult ca sigur că guvernul Serbiei nu ar fi acceptat aceste schimbări.

Dreptul de proprietate

Problema retragerii totale a statului de la deținerea organelor de presă a fost centrul dezbaterii. De fapt, lucrurile stau în felul următor: mare parte a mass-media, inclusiv partea cea mai influentă, nu aparține de fapt de stat. Toate posturile de radio și televiziune cu acoperire națională, cu excepția posturilor naționale (RTS și RTV) sînt private, și la fel stau lucrurile și cu tabloidele sau alte ziare și reviste, mai puțin *Politika* și *Vecernje novosti*, deținute de stat în proporție de 50%, respectiv 30%.

Aproape 80 de posturi regionale de radio și televiziune sînt, totuși, private. Cu toate acestea, tocmai din partea lor a venit cea mai înfocată critică și rezistență față de noile legi. Pentru că autoritățile locale, de fapt, nu au nici cea mai mică dorință de a ceda controlul politicii editoriale a presei locale pe care au finanțat-o în mod direct. Concernele media au fost înființate ca fiind companii publice, cu fișe de bilanț anual și bugete locale, care le-au asigurat un venit constant - bineînțeles, cu condiția ca autoritățile locale să fie mulțumite cu știrile pe care acestea le vehiculau.

Agencia de știri Tanjung, care primește anual 1,7 milioane de euro de la stat (sumă care asigură două treimi din veniturile agenției) va fi, de asemenea, privatizată. În același timp, piața mass-media din Serbia mai are două agenții private, Beta și Fonet, care nu primesc fonduri publice. De ani de zile, li s-a cerut bilanțul anual de piață, fiind suspectate ca făcînd obiectul unei competiții neloiale.

Autoritățile statului și cele locale au cheltuit în jur de 25 de milioane de euro pe an pentru organele de presă aflate în proprietate publică. Acest lucru este foarte important, avînd în vedere că anul trecut întreaga piață mass-media din Serbia a înregistrat un quantum de 140 de milioane de euro. Finanțările directe din bugetul de stat ar putea, într-adevăr, să creeze o competiție neloială.

Partidul Progresiv Sîrb, SNS, al prim-ministrului Aleksandar Vucic, care în prezent se bucură de susținere majoritară în parlamentul sîrbesc, a reușit să depășească, cu ușurință, aceste acte de opoziție. Membrii ai parlamentului din orașe și municipii, care s-au opus privatizării, n-au primit cu bucurie schimbările, dar, în final, au fost nevoiți să se supună cerințelor partidului.

Banii

Cu toate acestea, doar faptul că s-a adus acest amendament legii presei nu va duce la o îmbunătățire rapidă a situației și nici nu va reduce în mod direct influența cercurilor guvernamentale asupra politicii editoriale. Tabloidele private au susținut guvernul, de mult timp, iar influența guvernamentală este exercitată în mod indirect, mai ales prin controlul pieței de publicitate. Influența pe care aceasta o are este, de fapt, un instrument perfect pentru a controla și a influența alegerile editoriale ale întregii prese private.

Serviciile publice nu vor mai fi finanțate din bugetul local, deși statul va introduce taxe speciale în acest domeniu. Statul va renunța, de asemenea, la dreptul de proprietate asupra ziarelor *Politika* și *Vecernje novosti*, dar își va menține dreptul de a avea un cuvînt de spus în ceea ce privește cumpărătorii acțiunilor pe care le mai deține în prezent. De altfel, și în ultimii ani, statul a avut un cuvînt de spus în privința cumpărătorului celor 50% dintre acțiunile ziarului *Politika* și a celui care a cumpărat 70% din *Novosti*.

Asociațiile de jurnaliști, știind că ei nu pot influența circuitul banilor pentru a putea preveni în acest mod influența asupra deciziilor editoriale, s-au concentrat asupra eforturilor de a reduce, pe cît posibil, spațiul de manipulare pe care îl conferă manevrarea banilor prin bugetele administrațiilor locale și guvernamentale. Interdicția de a finanța mass-media de la bugetele de stat sau locale este, așadar, probabil, cea mai mare realizare a acestora.

Municipalitățile vor trebui să facă publice, de acum încolo, proiectele de finanțare pentru organele de presă pe care le-au deținut. Legea va defini ce anume este de interes public, iar municipalitățile vor trebui să organizeze licitații și să formeze comisii independente care vor decide valoarea propunerilor de proiect. În mod evident, licitațiile vor fi deschise pentru toată mass-media locală.

Există, bineînțeles, spațiu de manipulare, și în această procedură. Este, așadar, de așteptat ca municipalitățile și primăriile să încerce să „direcționeze” licitațiile, astfel încît fondurile să se îndrepte către partea cea mai loială a presei.

Acest lucru va fi facilitat și de faptul că guvernul nu a pus în aplicare mecanismele pentru a permite tranziția către proiectele de finanțare. Cu certitudine însă, în noile condiții, media privată, în special cea de la nivel local, se va afla într-o situație mai echilibrată.

traducere de Stela GIURGEANU

Acest articol face parte din Proiectul "Safety Net for European Journalists" (<http://www.balcanicaucaso.org/>) și a fost realizat cu ajutorul Uniunii Europene. Conținutul acestui articol intră sub responsabilitatea *Osservatorio Balcani e Caucaso* și *Dilema veche*, și nu trebuie considerat că ar reflecta în vreun fel opiniile Uniunii Europene.

Like 1

- INREGISTRATI-VA PENTRU A RECOMANDA
- TIPARITI ARTICOLUL
- COMENTARI
- TRIMITETI PRIN E-MAIL UNUI PRIETEN
- RECOMANDATI
- ABONATI-VA PRIN RSS

PUBLICITATE

Rodica ZAFIU
Onomatopee



Interjecțiile și onomatopeele aparțin prin tradiție unei zone lingvistice mai puțin studiate. E de obicei o surpriză pentru un începător într-ale lingvisticii să descopere cum sunetele și zgomotele naturale, de pildă strigătele produse de animale, sînt approximate de limbile existente în feluri destul de diferite.

citiți

Cu ochii-n 3, 14



● Prezentînd o știre despre salvarea unor „urși beți” - animalele fiind ținute captive într-un bar din Soci, unde li i se dădea alcool pentru amuzamentul clienților -, prezentatoarea a făcut o greșeală absolut onestă, spunînd că „rușii beți vor fi aduși la dezalcoolizare în România”. Acum, serios, de urși beți n-am prea auzit, dar de ruși... (S.G.)

● Am primit din Statele Unite un plic pe al cărui timbru era portretul lui Richard Feynman, cel care a pus bazele fizicii cuantice, considerat a fi cel mai important fizician din ultima jumătate de secol. Am răspuns acelei scrisori printr-un plic pe al cărui timbru românesc era o reproducere cu scena Nașterii Domnului. (M. C.)

citiți